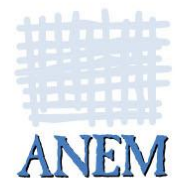

PRAVNI MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

Izveštaj za April 2010

SADRŽAJ:

I	SLOBODA IZRAŽAVANJA.....	3
II	MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA.....	8
III	MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA.....	12
IV	MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA.....	13
	REGULATORNA TELA.....	13
	DRŽAVNI ORGANI	15
	KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	16
V	PROCES DIGITALIZACIJE.....	18
VI	PROCES PRIVATIZACIJE	19
VII	ZAKLJUČAK	19

I SLOBODA IZRAŽAVANJA

U periodu na koji se ovaj monitoring izveštaj odnosi, zabeleženo je više slučajeva koji ukazuju na moguće povrede slobode izražavanja.

1. Pretnje i pritisci

1.1. Kolegijum RTS-a saopštio je da je Velimir Ilić, lider Nove Srbije, gostujući u emisiji "Upitnik" na ovoj televiziji 12. aprila, narušio standarde nastupa na Javnom servisu, vređajući poslanicu Jelenu Trivan, te da je zajedno sa poslanikom Nove Srbije, Miroslavom Markićevićem i dvojicom telohranitelja iz svoje pratnje, nastavio da vređa i preti Jeleni Trivan i nakon što je emisija završena. Kolegijum je odlučio da ne poziva u goste poslanike koji narušavaju standarde građanske pristojnosti i standarde RTS-a, te da zabrani ulazak u zgradu pripadnicima obezbeđenja bilo kojih političara, sem uz specijalnu policijsku dozvolu. Nova Srbija, sa druge strane, optužila je RTS da se „stavio u službu Demokratske stranke“ i nastavio „hajku i medijski linč“ na Velimira Ilića. Republičko javno tužilaštvo zatražilo je od RTS-a snimak emisije, a portparol tužilaštva Tomo Zorić najavio je da će biti saslušani i radnici obezbeđenja RTS-a na okolnost onoga što se dešavalo nakon emisije. Medji su preneli da je Jelena Trivan, nakon incidenta na RTS-u, dobila policijsko obezbeđenje.

Zakonom o radiodifuziji utvrđena je obaveza svakog emitera da obezbedi slobodno, potpuno i blagovremeno informisanje građana. Nosiocima javnog radiodifuznog servisa, istim zakonom, posebno je utvrđena dužnost da pri proizvodnji i emitovanju informativnih programa poštuju princip nepristrasnosti i objektivnosti u tretiranju različitih političkih interesa i različitih subjekata. Ne sporeći da su pretnje gostima koje mediji pozivaju u svoje emisije, objektivno podesne da ograniče slobodan protok ideja, informacija i mišljenja u javnim glasilima, i to tako što bi, između ostalog, uticale na medijske sagovornike da se ne odazivaju pozivima da učestvuju u programu, saopštenje Kolegijuma RTS problematično je sa više aspekata. Prvo, Zakon ne poznaje telo koje bi se zvalo Kolegijum RTS-a. Statut RTS-a poznaje Poslovni i Programski kolegijum RDU RTS-a, kao i Programski i Poslovni kolegijum Radija i Televizije. Ovo su, međutim, samo savetodavna tela. Postavlja se pitanje po kom osnovu savetodavno telo donosi odluke koje se tiču slobode urednika i novinara da samostalno kreiraju program i odlučuju koga će u program zvati. Takođe, postavlja se pitanje ko će propisivati standarde građanske pristojnosti i standarde RTS-a za potrebe primene odluke Kolegijuma RTS-a. Na kraju, na koji način će generalna i unapred doneta odluka da neko narušava standarde građanske pristojnosti i standarde RTS-a, uticati na dužnost RTS-a da poštuje princip nepristrasnosti i objektivnosti u tretiranju različitih političkih interesa i

različitih subjekata, u situaciji u kojoj se, npr. tretiraju interesi građana koje zastupaju upravo ti i takvi narodni poslanici. Saopštenje Kolegijuma RTS-a ne daje odgovor ni na jedno od ovih pitanja, i koliko god bilo izazvano neprihvatljivim ponašanjem Velimira Ilića, zapravo i samo po sebi predstavlja pretnju slobodi izražavanja.

1.2. Slobodan Pajkić, zaječarski ugostitelj i član Glavnog odbora Pokreta „Živim za Krajinu“ zaječarskog gradonačelnika Boška Ničića, pretio je Vladi Madžoskom, vlasniku „Timočke revije“ i njegovim saradnicima, Miljku Stojanoviću, šefu marketinga lista i Goranu Ristevskom, saopšteno je iz redakcije. Pajkić je navodno tražio da se ne objavljuje tekst koji je redakcija pripremala za naredni broj, a koji se ticao građevinskih radova koje je njegova supruga izvodila na zgradi u centru Zaječara i prodaji istog objekta Javnom stambenom preduzeću. Slobodan Pajkić izjavio je da jeste zvao Miljka Stojanovića, ali da nikome nije pretio, te najavio tužbe za klevetu i naknadu štete.

Zakonom o javnom informisanju, u članu 2. stav 4. predviđeno je da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. U konkretnom slučaju, ukoliko se ispostavi da je pretnji zaista bilo, one su direktno bile usmerene na ograničavanje slobodnog protoka informacija.

1.3. Vršilac dužnosti glavnog i odgovornog urednika šabačkog nedeljnika „Glas Podrinja“, Ljubiša Đukić, zatražio je krajem aprila stalnu policijsku zaštitu. Đukić, koji uređuje „Glas Podrinja“ tek mesec dana, zaštitu je tražio zbog anonimnog pisma kojim mu se poručuje da će mu, ako ne podnese ostavku, stradati kćerka, inače učenica drugog razreda osnovne škole. Kako je preneo Tanjug, Ljubiša Đukić je povodom pretnji dva puta davao izjavu policiji. Detalji koji bi mogli da ukazuju na razloge zbog kojih se uredniku preti, nisu objavljeni.

U konkretnom slučaju postoje svi bitni elementi bića krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti iz člana 138 Krivičnog zakonika, kojim je predviđeno da će se onaj ko ugrozi sigurnost lica pretnjom da će napasti na život ili telo, njega ili njemu bliskog lica, biti kažnjen zatvorom do tri godine. Nakon prošlogodišnjih izmena Krivičnog zakonika, u slučaju kada se ugrožava sigurnost lica koje obavlja poslove od javnog značaja u oblasti informisanja i u vezi sa poslovima koje obavlja, zaprećena kazna je od jedne do osam godina zatvora. Ljubiša Đukić, kao vršilac dužnosti glavnog i odgovornog urednika „Glasa Podrinja“, jeste lice koje obavlja poslove od javnog značaja u oblasti informisanja, a budući da su pretnje na Đukića usmerene upravo kao na urednika, i sa zahtevom da podnese ostavku na mesto urednika, u konkretnom slučaju bi se moglo smatrati da mu je sigurnost ugrožena u vezi sa poslovima koje obavlja.

2. Sudski postupci

2.1. Glavni i odgovorni urednik Čačanskih novina, Stojan Marković, obavezan je presudom Višeg suda u Čačku da plati lideru Nove Srbije Velimiru Iliću 180.000 dinara, na ime naknade nematerijalne štete nanete povredom časti i ugleda. Viši sud je našao da su Ilićeva čast i ugled povređeni humoreskom "Zanemoćali mandarin" i komentarom „Dolazi vreme za polaganje računa“, objavljenim februara 2009. godine. Urednika Čačanskih novina očekuje i suđenje u krivičnom postupku za iste tekstove, budući da je Ilić protiv njega podneo i privatnu krivičnu tužbu za klevetu. Stojan Marković najavio je žalbu Apelacionom sudu u Kragujevcu. U humoresci „Zanemoćali mandarin“, kaže Marković, ima mnogo toga u čemu bi mogao da se prepozna Velimir Ilić, ali mogu i drugi političari. Drugi tekst povodom koga je Marković osuđen, polemíše s čuvenom Ilićevom izjavom koju je dao dok je bio ministar, da bi tolerisao „krauduckanje“, u kontekstu činjenice da je jedan broj kadrova iz njegove stranke osumnjičen za različite zloupotrebe.

Bez želje da komentarišemo presudu koja je nepravosnažna, ukazali bi samo na dve okolnosti koje generalno mogu biti od značaja u ovom predmetu. Prvo, kako je humoreska zapravo pisano autorsko delo, Ustavom Republike Srbije, u članu 73. zajemčena je sloboda umetničkog stvaralaštva. Drugo, kako je Velimir Ilić političar, a kako je u periodu na koji se sporni komentar Čačanskih novina odnosi bio i ministar u Vladi Republike Srbije, to bi nužno morao biti u obavezi da pokaže viši stepen tolerancije prema medijskim tekstovima koji preispituju njegovu ulogu u određenim aferama u oblastima za koje je kao resorni ministar bio nadležan. O tome da li je o ovim načelima Viši sud u Čačku u dovoljnoj meri vodio računa, ostaje da svoj sud da drugostepeni Apelacioni sud u Kragujevcu.

2.2 Svetlana Ražnatović podnela je protiv dnevnog lista Press tužbu za naknadu štete koju je opredelila na iznos od 30 miliona dinara, a povodom izjave bivšeg ministra policije Radmila Bogdanovića, originalno objavljene u NIN-u, koju je ovaj list preneo, a u kojoj Bogdanović insinuirao da je Arkanova udovica znala da će njen suprug biti ubijen. U spornoj izjavi Bogdanović, na pitanje kako danas gleda na ubistvo Željka Ražnatovića Arkana, odgovara: "Mnoge su mi tu stvari bile čudne još od prvog dana i policajcima sam i rekao, pošite vi i ispitajte zašto je Ceca sa sestrom otišla u butik, a on je ostao tu, ispred recepcije Interkontinentala da je čeka". Svetlana Ražnatović zbog ove izjave nije tužila ni NIN, niti samog Bogdanovića. U tekstovima koji je Press objavljivao povodom ove tužbe, spekulise se i da je tužba direktna posledica Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju usvojenog 2009. godine.

Apsolutno je nesporno da neprimereno visoki odštetni zahtevi, čak i pre nego što bi bili usvojeni, mogu uticati na pojavu autocenzure, koja je kao takva pogubna za ostvarivanje prava na slobodu izražavanja. Takođe je nesporno da, shodno važećim srpskim propisima, Svetlana Ražnatović u konkretnom slučaju ima pravo da izabere da li će tužiti onoga ko je dao spornu izjavu, onoga ko je tu izjavu inicijalno objavio, koga trećeg ko je istu izjavu kasnije preneo, sve njih zajedno ili samo nekoga. Ova tužba, međutim, nije direktna posledica Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju usvojenog 2009. godine. Naime, navedenim izmenama se ni na koji način nije diralo u odredbe koje se tiču prava na ostvarivanje naknade nematerijalne štete. Ono što međutim jeste moguće je da su visoke kazne predviđene Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju za prekršaje i privredne presteupe, u iznosima koji se kreću i do 10, odnosno 20 miliona dinara, uticali na tužioce da traže i više naknade štete. Međutim, stavovi i praksa srpskih sudova po pitanju naknada nematerijalne štete, ni na koji način ne ohrabruju ovako visoke naknade, niti je u tom smislu primećena bilo kakva promena nakon izmena zakona iz 2009. godine, te u praksi nije zabeleženo da je ikada usvojen ni približno ovako visok zahtev za naknadu.

2.3. Goran Tasić Gokče, doskorašnji član i, kako mediji prenose, glavni čovek Nove Srbije u Vranju, izuzetno blizak predsedniku ove stranke Velimiru Iliću, protiv koga su u toku dva postupka zbog pokušaja ubistva, na konferenciji za štampu je najavio tužbe protiv Vukašina Obradovića, urednika novina „Vranjskih“. Vranjske su za Tasića, koji je iz Nove Srbije izbačen početkom aprila, zbog pretnji narodnom poslaniku te stranke Radoslavu Mojsiloviću, objavile da u svom dosijeu ima 21 krivično delo, među kojima su pored pomenuta dva pokušaja ubistva, za koja su postupci još uvek u toku, otmice i prevare. „Vranjske“ Tasića dovode u vezu i sa jednim od vodećih beogradskih kriminalnih klanova - Kekinom grupom. Tasić tvrdi da je podneo krivične prijave protiv Obradovića i odgovornih iz policije, tužilaštva i pravosuđa, zato što smatra da su njegova prava povređena, budući da su podaci o ranijim osudama protiv njega morali biti brisani iz kaznene evidencije, te da nisu smeli biti objavljeni.

Shodno odredbi člana 102. Krivičnog zakonika, podaci iz kaznene evidencije mogu se dati samo sudu, javnom tužiocu i policiji u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo osuđeno, organu za izvršenje krivičnih sankcija i organu koji učestvuje u postupku davanja amnestije, pomilovanja, rehabilitacije ili odlučivanja o prestanku pravnih posledica osude, kao i organima starateljstva, kad je to potrebno za vršenje poslova iz njihove nadležnosti. Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati i drugim državnim organima koji su nadležni za otkrivanje i sprečavanje izvršenja krivičnih dela, kada je to posebnim zakonom propisano. Na obrazložen zahtev, ovi podaci mogu se dati i državnom organu, preduzeću, drugoj organizaciji ili preduzetniku, ako još traju pravne posledice osude ili mere bezbednosti

i ako za to postoji opravdani interes zasnovan na zakonu, kao i samim građanima, na čiju osuđivanost ili neosuđivanost se odnose, na njihov zahtev. Podaci o brisanoj osudi ne mogu se nikom dati. U konkretnom slučaju, po našem mišljenju, a shodno odredbi člana 4. Zakona o javnom informisanju, shodno kojoj se u javnim glasilima ideje, informacije i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima o kojima javnost ima opravdani interes da zna, osim kada je drugačije određeno zakonom, slobodno objavljuju i to bez obzira na način na koji je pribavljena informacija, ne postoji osnov za odgovornost novinara zbog objavljivanja ovih podataka. Praktičan problem sa kojim bi novinar mogao da se susretne u najavljenom sudskom sporu, tiče se međutim dokazivanja objavljenih podataka, u slučaju kada treba dokazati podatke o brisanoj osudi, koji se shodno zakonu ne mogu nikome dati. U konkretnom slučaju novinar bi podatke o brisanim osudama mogao da dokazuje samo posredno, dok bi lice koje faktički jeste osuđivano, u slučaju da su osude brisane, po sopstvenom zahtevu moglo da dobije zvaničan izvod iz kaznene evidencije u kojoj bi stajalo da je neosuđivano.

2.4. Osnovni sud u Novom Sadu osudio je nepravosnažno na tri meseca zatvora dvadesetpetogodišnjeg Vladimira Samardžića iz Novog Sada, zbog pretnji novinarki Brankici Stanković preko društvene mreže „Fejsbuk“. Samardžić je kaznu odslužio u pritvoru, u kojem je bio od 8. decembra do 10. marta.

Članom 138. stav 1. Krivičnog zakonika propisano je da će se onaj ko ugrozi sigurnost nekog lica pretnjom da će napasti na njegov život ili telo ili život ili telo njemu bliskog lica, kazniti zatvorom do tri godine. Stavom 3. istog člana Zakonika, za slučaj da se isto delo učini protiv lica koje obavlja poslove od javnog značaja u oblasti informisanja, a u vezi sa poslovima koje obavlja, predviđena je kazna zatvora od jedne do osam godina. Kako su pretnje u konkretnom slučaju upućene u vezi sa sadržajem emisije Insajder koja se bavila krivičnim postupcima iniciranim i vođenim protiv vođa ekstremnih navijačkih grupa, to je u konkretnom slučaju zapravo izrečena mera kazne koja je ispod minimuma predviđenog Krivičnim zakonikom, i koja je maksimalno ublažena do krajnje granice predviđene ovim zakonikom. Kazna koja je ispod granice propisane zakonom može se izreći kada sud utvrdi da postoje naročito olakšavajuće okolnosti i oceni da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. U konkretnom slučaju, a o čemu je Brankica Stanković obavestila sud još u decembru prošle godine, Samardžićev slučaj se razlikovao od drugih pretnji preko društvene mreže „Fejsbuk“ utoliko što joj je on elektronskom poštom povukao pretnje i poslao izvinjenje pre nego što je otkriven i uhapšen, te se novinarka nije ni pridružila zahtevu za njegovo gonjenje koje je stavilo tužilaštvo.

2.5 Prvi osnovni sud u Beogradu odbacio je 22. aprila optužnicu Prvog osnovnog javnog tužilaštva protiv Gorana Klješšana, Aleksandra Perišića, Milana Gudovića, Dragana Đurđevića, Nemanje Odalovića i Nemanje Bogdanovića, kao podnetu od neovlašćenog tužioca, jer prema stavu sudskog veća, u radnjama optuženih za koje se terete nema elementa krivičnih dela ugrožavanje sigurnosti i nasilničkog ponašanja, već eventualno krivičnog dela uvrede. Klješšan, Perišić, Gudović, Đurđević, Odalović i Bogdanović, nakon ovakve odluke pušteni su iz pritvora. Oni su bili uhapšeni nakon fudbalske utakmice Partizana i ukrajinskog Šahtjora 16. decembra prošle godine, sa koje je novinarki B92 Brankici Stanković poručeno da će proći kao ubijeni novinar Slavko Ćuruvija, uz koreografiju koja se sastojala od šutiranja, udaranja u glavu i probadanja plastične lutke, koja je novinarku predstavljala. Tužilaštvo je najavilo ulaganje žalbe na rešenje o odbacivanju optužnica.

Zakonikom o krivičnom postupku, predviđeno je da će veće, u toku ili po završetku glavnog pretresa, rešenjem odbaciti optužnicu, ako utvrdi da sud nije stvarno nadležan, da je postupak vođen bez zahteva ovlašćenog tužioca, odnosno da postoje druge okolnosti koje privremeno sprečavaju gonjenje. U konkretnom slučaju, veće je našlo da je postupak vođen bez zahteva ovlašćenog tužioca. Ono što je u konkretnom slučaju dovelo do žestokih reakcija u javnosti, jeste činjenica da je veće optužnicu odbacilo na samom početku glavnog pretresa, pre nego što je izveden ijedan dokaz. Sudsko veće, na čelu sa sudijom Jelenom Milinović, našlo je da poruka novinarki da će proći kao njen ubijeni kolega Slavko Ćuruvija, ne sadrži kvalifikovanu i ozbiljnu pretnju koja bi ugrozila njenu bezbednost, a da na okolnost ozbiljnosti pretnje u konkretnom slučaju na pretresu dokazi nisu izvođeni. Tužilaštvo je najavilo ulaganje žalbe, a mediji su preneli da je Ministarstvo pravde podnelo inicijativu, koju je podržalo Ministarstvo omladine i sporta, da Visoki savet sudstva preispita sudsko veće koje je donelo konkretnu odluku.

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je, jednim delom i kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2. Predstavnica za slobodu medija OEBS-a, Dunja Mijatović, ocenila je 5. aprila u intervjuu agenciji Beta da se stanje u medijima u poslednjih nekoliko godina pogoršalo, a

posebno su učestali primeri gušenja slobodne reči u vidu fizičkih napada na novinare širom regije, ali i samocenzura. “Primetno je da se sve manje poštuje uloga koju mediji imaju u svakom društvu i ignoriše činjenica da obavljanje javne funkcije podrazumeva odgovornost prema javnosti i omogućavanje pristupa medijima da neometano izveštavaju o njihovom radu i obavljanju javne funkcije koja im je poverena,” rekla je predstavica OEBS-a. Ona je posebno upozorila na samocenzuru kao vid ugrožavanja medijskih sloboda, u kojoj sami novinari imaju veliku ulogu.

O meri u kojoj ocene Predstavice za slobodu medija OEBS-a, Dunje Mijatović, odlikavaju stanje i u Srbiji, pored već opisanog slučaja pretnji novinarki Brankici Stanković i po gotovo nepodeljenoj reakciji javnosti neadekvatnog odgovora države na takve pretnje, svedoče i drugi brojni slučajevi. O neadekvatnom ili sporom procesuiranju i sankcionisanju počilaca fizičkih napada na novinare, govori i slučaj Vladimira Mitrića, novinara „Novosti“ iz Loznice. Mitrić je napadnut 12. septembra 2005. godine, kojom prilikom je zadobio prelom leve ruke i dvadesetak kontuzija po glavi i telu. Zbog sumnje da je napao Mitrića, uhapšen je bivši policajac Lj. T, koji je već tada bio suspendovan iz službe, dok nalogodavci napada nikada nisu otkriveni. Opštinski sud u Loznici izrekao je Lj. T. kaznu zatvora od šest meseci. Drugostepeni Okružni sud u Šapcu, iz proceduralnih razloga, poništio je presudu i vratio je na ponovno suđenje. Usledila je nova pauza zbog reforme pravosuđa, tako da je ponovljeno suđenje pred Osnovnim sudom u Loznici otpočelo tek 13. aprila, odnosno gotovo punih pet godina nakon izvršenog napada. Zbog ponovljenih pretnji, Mitrića policija obezbeđuje već duže od tri godine. Potpuno je nesporno da ovakvi slučajevi mogu dovesti i dovode do autocenzure u medijima.

1.3. Savez jevrejskih opština Srbije pozvao je 9. aprila medije da se u izveštavanju uzdrže od iznošenja antisemitskih stavova, prenosi Beta. Savez je u saopštenju izdatom povodom oprečnih reakcija na prilog koji je na RTS-u emitovan 31. marta povodom suđenja Peteru Egneru zbog učešća u egzekuciji 17.000 civila tokom Drugog svetskog rata, a koji je završen ocenom “Jevreji su morali i o parama”, izrazio nadu da se takvi primeri neće ponavljati. Istovremeno, Savez je zahvalio državnom sekretaru u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Marku Karadžiću, koji je jedini reagovao na, kako je navedeno, nedopustivost tog stava. Glavni i odgovorni urednik Informativnog programa Radio-televizije Srbije, Nenad LJ. Stefanović, odbacio je optužbe državnog sekretara Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Marka Karadžića, da je RTS odgovoran za govor mržnje i diskriminaciju Jevreja.

Zakonom o javnom informisanju, zabranjeno je objavljivanje ideja, informacija i mišljenja kojima se podstiče diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihovog

pripadanja ili nepripadanja nekoj rasi, veri, naciji ili etničkoj grupi. U konkretnom slučaju u prilogu RTS-a nesporno se i na krajnje neprimeren način baratalo predrasudama o jevrejskoj zajednici. Iako iz saopštenja Saveza jevrejskih opština Srbije proizilazi da ovo telo neće podneti tužbu, već da se zadovoljilo apelom na uzdržavanje od iznošenja antisemitskih stavova, ovakvo izveštavanje nesporno predstavlja osnov i za tužbu i to, kako protiv autora informacije, tako i protiv odgovornog urednika, kojom bi se mogla zahtevati zabrana ponovnog objavljivanja informacije i objavljivanje presude na trošak tuženih.

2. Zakon o radiodifuziji

2.1 Televizija Čačak odbila je da bez naknade sedam dana emituje obaveštenje čačanskog Zdravstvenog centra o rasporedu pregleda dece koja u septembru kreću u prvi razred osnovne škole. Oni su vest o datumima pregleda objavili u centralnoj informativnoj emisiji „Glasnik“, ali su za dalja obaveštavanja insistirali da se vrše pod komercijalnim uslovima, u formi oglašavanja. U Zdravstvenom centru odbili su da plate oglas, smatrajući da se radi o informaciji od javnog značaja.

Shodno odredbi člana 68. Zakona o radiodifuziji, opšta obaveza emitera je da prenesu važna saopštenja hitne prirode koja se odnose na ugroženost života, zdravlja, bezbednosti ili imovine. Obaveštenje Zdravstvenog centra o rasporedu pregleda dece koja u septembru kreću u prvi razred osnovne škole, teško bi moglo da se podvede pod saopštenje hitne prirode koje se odnosi na ugroženost života, zdravlja, bezbednosti ili imovine. Insistiranje Zdravstvenog centra da se sporna informacija objavljuje bez naknade više puta u trajnju od 7 dana, kao i izneta pretnja da će se Zdravstveni centar u protivnom obratiti Radiodifuznoj agenciji sa zahtevom za izricanje mera iz svoje nadležnosti, mogli bi se zapravo tumačiti kao ograničavanje slobode izražavanja. Ovo posebno u svetlu činjenice da je TV Čačak spornu vest objavila u centralnoj informativnoj emisiji.

3. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

3.1 Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu pokrenulo je krajem aprila veći broj prekršajnih postupaka nakon što je utvrdilo da 140 organa javne vlasti ne primenjuje dosledno odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. U saopštenju ovog ministarstva navedeno je da su, posle inspeksijskih nadzora u više od 200 organa javne vlasti, prekršajnim sudovima podneti zahtevi protiv 41 gradonačelnika i predsednika opština, 92 direktora centara za socijalni rad i sedam rukovodilaca republičkih

organa. Kako je objašnjeno u saopštenju, krajem februara 2010. godine Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti obavestio je ovo ministarstvo o organima koji nisu sačinili i objavili informator o radu i dostavili izveštaj o sprovođenju ovog zakona. Rodoljub Šabić, Poverenik za informacije od javnog značaja, kaže da uspostavljanje uređene i odgovorne države i vlasti traži od ljudi koji su izabrani i plaćeni za to da vrše javne funkcije, da prednjače pozitivnim primerom. – Ako oni to ne čine, onda je logično i nužno da za to snose konsekvence – objasnio je Šabić i dodao da godinama nismo imali ovakav primer, kao i to da je broj procesuiranih prekršilaca zakona bio simboličan.

U vezi sa pokretanjem navedenih prekršajnih postupaka, autori ovog izveštaja mogu jedino da se slože sa izjavom Poverenika za informacije od javnog značaja Rodoljuba Šabića, u kojoj je istakao sledeće: „Uspešna tranzicija, uspostavljanje uređene i odgovorne države i vlasti traži od ljudi koji su izabrani i plaćeni za to da vrše javne funkcije da, posebno kad je u pitanju izvršavanje zakonskih obaveza, prednjače pozitivnim primerom. Ako oni to ne čine, već se ponašaju obrnuto, pa čak ne izvršavaju ni elementarne obaveze utvrđene zakonom, onda je ne samo logično nego i nužno da za to snose odgovarajuće konsekvence.“

4. Zakon o lokalnoj samoupravi

4.1 Posle dva neuspela konkursa, Skupština grada Čačka raspisala je i treći, za prikupljanje ponuda za direktni prenos sednica gradskog parlamenta. Uslove konkursa ispunjavaju samo tri elektronska medija u gradu, zbog čega Stojan Marković, direktor Radio Ozona, jednog od ta tri medija, smatra da je konkurs diskriminatorski. “Očigledno je da je konkurs raspisan kako bi TV Čačak dobila pravo prenosa, koje će Skupština grada plaćati 350.000 dinara po danu”, rekao je Marković, naglašavajući da on neće učestvovati na konkursu, da mu ne bi davao legitimitet. Direktor Radio Ozona je posebno istakao da uslovima konkursa nisu propisani kriterijumi na osnovu kojih bi se procenjivalo da li je TV ili radio stanica adekvatno tehnički opremljena za emitovanje direktnog prenosa, kao ni ko će vršiti tu procenu.

Zakonom o lokalnoj samoupravi propisano je da su opštine i gradovi nadležni da se staraju o javnom informisanju od lokalnog značaja i obezbeđuju uslove za javno informisanje na srpskom jeziku i jeziku nacionalnih manjina koji se koriste na teritoriji opštine. U navedenom smislu je raspisivanje konkursa za prikupljanje ponuda za direktni prenos sednica lokalnog parlamenta, u okvirima nadležnosti lokalnih samouprava. U praksi, međutim, postoje lutanja po pitanju mehanizama koji bi obezbedili da se obezbeđivanje uslova, drugim rečima dodeljivanje sredstava za javno informisanje, sprovodi u postupku koji bi bio transparentan,

nediskriminatoran, te koji ne bi doveo do slučajeve nedozvoljene državne pomoći, odnosno državne pomoći koja narušava ili prete da naruši konkurenciju na tržištu. Lokalne samouprave, po sopstvenom nahođenju, opredeljuju se u ovakvim slučajevima bilo za konkurse, bilo za vođenje postupaka javnih nabavki usluga, a u određenim slučajevima i za mehanizme neposrednih pogodbi sa pojedinim medijima. Autori ovog izveštaja mišljenja su da bi bilo neophodno da se način dodeljivanja sredstava kojima se obezbeđuju uslovi za informisanje od lokalnog značaja, shodno obavezi lokalnih samouprava propisanoj Zakonom o lokalnoj samoupravi, reguliše jedinstveno na republičkom nivou, i na način koji bi obezbedio transparentnost, nediskriminatornost i zaštitu konkurencije.

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

1. Zakon o izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Vlada Srbije usvojila je 8. aprila po hitnom postupku i uputila Narodnoj skupštini na usvajanje predlog izmena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, kojima se Poverenik za informacije od javnog značaja ovlašćuje da novčano kažnjava odgovorne za neizvršavanje svojih rešenja.

Članom 28. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja predviđeno je da su rešenja Poverenika za informacije od javnog značaja, koja on u skladu sa Zakonom donosi po žalbama nezadovoljnih tražilaca informacija, obavezujuća, konačna i izvršna. Zakon predviđa da izvršenje ovakvih rešenja Poverenika, u slučaju potrebe, obezbeđuje Vlada Republike Srbije. U praksi, ni u jednom od slučajeva kada je to tražio neko u čiju korist je Poverenik doneo rešenje, Vlada nije preduzela nikakvu prinudnu meru. Poverenik Rodoljub Šabić više puta je upozoravao da takva situacija predstavlja stimulans za prekršioce zakona. Predlog koji je Vlada uputila parlamentu na usvajanje, jeste rezultat sastanka Poverenika sa premijerom Cvetkovićem održanog u martu, na kome je razgovarano o problemima u primeni zakona, a posebno o problemima za koje je odgovorna Vlada. Tom prilikom bilo je dogovoreno da će Vlada obezbediti bolje pretpostavke za prinudno izvršenje rešenja Poverenika i preduzeti konkretne korake za obezbeđenje do sada neizvršenih rešenja. Rešenje koje je Vlada usvojila, ovlašćuje Poverenika da neposredno, na zahtev onog u čiju korist je doneo rešenje, sukcesivno izriče novčane kazne, do iznosa od 200.000 dinara, sve dok rešenje ne bude izvršeno. Ako ni nakon toga rešenje ne bi bilo izvršeno, onda bi ga

obezbeđivala Vlada, primenom sredstava prinude. Opšta je ocena da predložena izmena Zakona, kao i odluka Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu da pokrene veći broj postupaka o čemu je bilo reči u tački 3. dela II ovog izveštaja (Monitoring implementacije postojećih zakona), predstavlja ozbiljan i pozitivan pomak u odnosu vlasti prema ostvarivanju prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

1.1. Tokom aprila objavljeno je da je Republička radiodifuzna agencija izgubila postupak koji je protiv novinara Miodraga Popova pokrenula privatnom krivičnom tužbom za klevetu. Popov, bivši novinar i urednik BK televizije, javno je kritikovao rad RRA, tvrdeći da je Agencija protivzakonito oduzela dozvolu BK televiziji i da je načinom podele frekvencija “srozala” medijski prostor Srbije. Sud je presudio da su u pitanju bili vrednosni sudovi za koje je Popov podneo dovoljno dokaza.

Ovaj slučaj obrađujemo u delu koji se odnosi na monitoring rada Republičke radiodifuzne agencije, a ne u delu o aktuelnim sudskim postupcima, iz razloga što je sam po sebi indikativan za način rada i shvatanja Republičke radiodifuzne agencije u prethodnom periodu. Naime, Agencija je bila sklona da svaku javnu kritiku svoga rada tumači kao povredu odredbe člana 26. stav 3. Zakona o radiodifuziji i nedopušten uticaj na rad Saveta. Citiranim članom predviđeno je da niko nema pravo da na bilo koji način utiče na rad članova Saveta, kao i da članovi Saveta nisu dužni da poštuju bilo čije instrukcije u vezi sa svojim radom, izuzev odluka nadležnog suda donetih u postupku sudske kontrole rada Saveta. Ovo je dovelo do paradoksalne situacije da regulatorno telo, obavezano Zakonom da svoje regulatorne nadležnosti vrši uvažavajući interese pune afirmacije građanskih prava i sloboda, a posebno slobode izražavanja i pluralizma mišljenja, zapravo guši slobodu izražavanja pokretanjem sudskih postupaka protiv svojih kritičara, odnosno zasnivajući svoje odluke o izdavanju dozvola, između ostalog i na činjenici da li je koji od podnosilaca prijava na konkursu javno komentarisao odluke Saveta ili ne. Ovakva praksa Saveta više i inače nije izražena u meri kao

što je to ranije bio slučaj, a za očekivati je da će i ova presuda doprineti tolerantnijem stavu Saveta prema kritikama na račun svog rada.

1.2. Savet Republičke radiodifuzne agencije na sednici održanoj 30. aprila 2010. godine, doneo je Opšte obavezujuće uputstvo o ponašanju televizijskih i radio stanica (emitera) u vezi sa izborima za nacionalne savete nacionalnih manjina koji se održavaju u 2010. godini. Uputstvo je objavljeno u „Službenom glasniku RS“, br. 30/2010.

Uputstvom je definisan krug emitera koji ne mogu emitovati predizborni program (emiteri specijalizovanog programa koji u svojim programskim elaboratima podnetim uz prijavu na javni konkurs nisu predvideli emitovanje emisija vesti i programa političkih aktuelnosti), način emitovanja predizbornog programa, zabrana prikriivenog ili posrednog preporučivanja izbornih lista ili kandidata sa tih lista, način obaveštavanja javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista, način obaveštavanja javnosti o toku i rezultatima izbora i rezultatima istraživanja javnog mnjenja u vezi sa izborima, predizborno oglašavanje, predstavljanje izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista na programima ustanova javnog servisa, stanicama lokalnih i regionalnih zajednica i civilnog sektora, kao i predstavljanje izbornih lista ili kandidata sa tih izbornih lista i emitovanje predizbornih plaćenih termina na programima komercijalnih stanica. Činjenica je da Republička radiodifuzna agencija ima bogato iskustvo sa opštim obavezujućim uputstvima koja se odnose na način praćenja različitih izbora u elektronskim medijima, koja i inače čine većinu opštih obavezujućih uputstava koja je Agencija uopšte donosila. Ono što u svakom slučaju mora da se primeti i pohvali je da ovo opšte obavezujuće uputstvo po detaljnosti i regulatornoj tehnici odskače i prevazilazi sve što je RRA do sada na regulativnom planu uradila, te da može biti indikativno u smislu ocene jačanja regulativnog kapaciteta Agencije.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE (RATEL)

Republička agencija za telekomunikacije donela je u periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi 14 odluka o zabrani rada pojedinih radio i TV stanica (predajnika). Konkretna rešenja doneta su u okvirima nadležnosti RATELa, a odnose se na jedan broj piratskih emitera, na jedan broj emitera kojima su rešenjima Republičke radiodifuzne agencije oduzete dozvole za emitovanje programa i u jednom slučaju na emitera sa dozvolom koji je emitovao na nelicenciranoj frekvenciji.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Poslanici su 14.4.2010. godine okončali načelnu raspravu o četiri zakona iz oblasti telekomunikacija koji treba da obezbede prelaz s analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa. Među ova četiri zakona su i Predlog zakona o potvrđivanju Završnih akata Regionalne konferencije o radio-komunikacijama za planiranje digitalne terestrijalne radiodifuzne službe u delovima Regiona 1 i 3, u frekvencijskim opsezima 174-230 MHz i 470-862 MHz (RRC-06) i Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o izmenama i dopunama određenih delova Regionalnog sporazuma za Evropsku radiodifuznu zonu (Štokholm, 1961.) sa Rezolucijama (RRC-06-Rev.ST61), koji su od značaja za predstojeću digitalizaciju radiodifuzije. Resorna ministarka Jasna Matić je podsetila na to da je prelaz s analognog na digitalni signal u skladu s preporukama Međunarodne telekomunikacione unije i Evropske komisije da se prelaz obavi do 2012. godine i građanima omogućiti nesmetan prijem TV signala. Pored ovih zakona, skupština je raspravljala i o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o obeležavanju dana žalosti na teritoriji Republike Srbije, kojim se uvodi obaveza Republičke radiodifuzne agencije da sprovodi nadzor nad primenom ovog zakona od strane emitera. Do kraja aprila, Narodna skupština Republike Srbije nijedan od ovih zakona nije usvojila.

4. MINISTARSTVO KULTURE

Ministarstvo kulture Republike Srbije, zajedno sa Delegacijom Evropske unije u Srbiji i Ambasdom Republike Francuske, podržalo je održavanje Regionalne konferencija emitera „TV medij kao oruđe interkulturalne razmene“ održane u Beogradu 22. i 23. aprila u organizaciji Nezavisnog udruženja novinara Srbije. Cilj konferencije bilo je identifikovanje razloga koji su doveli do nepostojanja kulturalne razmene televizijskih sadržaja na teritoriji bivše SFRJ, naročito onih republika u kojima se govori jednim od jezika koji su ranije zvali srpsko-hrvatski, i utvrđivanje načina na koji bi se ovaj problem prevazišao. Ministar kulture Nebojša Bradić istakao je na otvaranju konferencije da je televizija kao medij najbrži put kojim kultura može putovati i da predstavlja vezu između ljudi koji žele da razmenjuju kulturna dobra, iskustva i znanja. On je napomenuo da svi znaju koliko je televizija uticajan medij i „koliko je zla, mržnje i neprijateljstva nanela kada je dospela u ruke pogrešnih ljudi“.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

5. OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma

Nakon što je 19.2.2010. godine u Službenom glasniku Republike Srbije objavljen poziv reprezentativnim udruženjima korisnika i individualnim korisnicima, za učestvovanje u pregovorima o jedinstvenoj tarifi naknada za emitovanje, reemitovanje i javno saopštavanje fonograma i na njima zabeleženim interpretacijama, koji su u skladu sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima zajednički uputili Organizacije proizvođača fonograma Srbije i Organizacije za zaštitu prava interpretatora PI, u aprilu su održana dva sastanka sa reprezentativnim udruženjima. Status reprezentativnog udruženja iz reda korisnika komercijalnih emitera, priznat je Asocijaciji nezavisnih elektronskih medija (ANEM), koja je u pregovore stupila zajedno sa Asocijacijom profesionalnih emitera Srbije (APRES) i uz konsultacije sa Srpskom TV mrežom. Na sastancima se razgovaralo o principima buduće tarife. Dogovor nije postignut do isteka roka od 60 dana od dana objave poziva, te su pregovori u konsultaciji sa Zavodom za intelektualnu svojinu Srbije nastavljani do roka predviđenog Zakonom o autorskom i srodnim pravima za dostavljanje predloga tarife Komisiji za autorska i srodna prava koji traje 90 dana od objavljivanja javnog poziva i ističe u maju. Pregovore je karakterisala nepomirljivost očekivanja korisnika da njihovo uključivanje u pregovore kao način postizanja tarife nužno pretpostavlja niže tarife nego u dosadašnjem periodu, i ambicije dve kolektivne organizacije da se ukupan obim naplate poveća. Strane su bile blizu dogovora po pitanju prihoda koji ulaze u osnovicu za obračun naknade, ali ne i po pitanju konkretnog iznosa naknade određenog u procentima od opredeljene osnovice, odnosno posebno po pitanju podele emitera u različite platne razrede shodno obimu korišćenja predmeta zaštite.

Novim Zakonom o autorskom i srodnim pravima predviđeno je da se tarifa određuje sporazumom između kolektivne organizacije i reprezentativnog udruženja korisnika, koji obavezno sadrži iznos naknade za iskorišćavanje autorskih dela, uslove za korišćenje autorskih dela, rok i način naplate naknade, kao i okolnosti korišćenja zbog kojih se visina određene naknade u tarifi uvećava ili smanjuje. Dodatno, naknada koju naplaćuju proizvođači izdatih fonograma (OFPS) i interpretatorska naknada (PI), naplaćuju se u vidu jedinstvene naknade, te je u pregovorima o tarifi neophodno uskladiti i zahteve ove dve organizacije. Tek ukoliko ovakav sporazum ne bude postignut, predlog tarife određuje upravni odbor organizacije i dostavlja ga Komisiji za autorsko i srodna prava na mišljenje. Ukoliko je Komisija mišljenja da predlog tarife ne obuhvata ona prava za koja ta organizacija

ima dozvolu za kolektivno ostvarivanje ili da naknada nije određena u skladu sa pravilima za određivanje tarife propisanim zakonom, organizacija je dužna da ponovi pregovore sa reprezentativnim udruženjem korisnika, ili da dostavi novi predlog tarife Komisiji na mišljenje. Ukoliko Komisija oceni da naknada ni u novom predlogu nije određena u skladu sa pravilima za određivanje tarife propisanim zakonom, doneće sama odluku o tarifi. Do zaključenja ovog izveštaja, Vlada koja bi trebalo da imenuje članove Komisije za autorsko i srodna prava, to još uvek nije učinila.

6. SOKOJ, kolektivna organizacija za zaštitu autorskih prava autora muzičkih dela

Kao i OFPS i PI, i SOKOJ (Organizacija muzičkih autora Srbije) je objavio u februaru, na osnovu člana 173. Zakona o autorskom i srodnim pravima, poziv reprezentativnim udruženjima korisnika muzičkih dela, kao i individualnim korisnicima ako su, prema prirodi poslovanja, oni jedini koji obavljaju tu vrstu delatnosti u Republici Srbiji, na pregovore o tarifi autorske naknade za korišćenje muzičkih dela između ostalog i po osnovu emitovanja muzičkih dela. Status reprezentativnosti iz reda korisnika muzičkih dela komercijalnih emitera i ovde je priznat Asocijaciji nezavisnih elektronskih medija (ANEM), koja je u pregovore stupila zajedno sa Asocijacijom profesionalnih emitera Srbije (APRES) i uz konsultacije sa Srpskom TV mrežom. Tokom aprila održana su dva sastanka predstavnika SOKOJ-a sa predstavnicima ANEM-a i APRES-a, na kojima se razgovaralo o principima buduće tarife. Ni u ovom slučaju dogovor nije postignut do isteka roka od 60 dana od dana objave poziva, te su pregovori u konsultaciji sa Zavodom za intelektualnu svojinu Srbije nastavljani do isteka roka predviđenog Zakonom o autorskom i srodnim pravima za dostavljanje predloga tarife Komisiji za autorska i srodna prava, koji ističe u maju. Ono što je i ove pregovore karakterisalo, jeste nepomirljivost očekivanja korisnika da njihovo uključivanje u pregovore kao način postizanja tarife, nužno pretpostavlja niže tarife nego u dosadašnjem periodu, i sa druge ambicija SOKOJ-a da se ukupan obim naplate poveća, odnosno da u najgorem slučaju ostane isti. Kao i u slučaju pregovora sa OFPS i PI, i ovde su strane bile blizu dogovora po pitanju prihoda koji ulaze u osnovicu za obračun naknade, ali ne i po pitanju iznosa naknade određenog u procentima i podele emitera u različite platne razrede shodno obimu korišćenja muzičkih dela.

Sve navedeno u odnosu na rešenja novog Zakona o autorskom i srodnim pravima o načinu određivanja tarife u delu ovog izveštaja koji se odnosi na kolektivnu organizaciju za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma, odnosi se i na način određivanja tarife kolektivne organizacije za zaštitu autorskih prava autora muzičkih dela.

V PROCES DIGITALIZACIJE

Irini Reljin, pomoćnica ministarke za telekomunikacije izjavila je 19. aprila za dnevni list Danas, da pravni okvir za digitalno emitovanje TV programa u Srbiji praktično još ne postoji. Pomoćnica ministarke izrazila je očekivanje da će Nacrt zakona o elektronskim komunikacijama, koji treba da zameni Zakon o telekomunikacijama i koji će imati deo posvećen digitalnoj televiziji, biti usvojen na sednici Vlade. Irini Reljin je dodala da Zakon o radiodifuziji, kao i Zakon o telekomunikacijama ne prepoznaju digitalnu televiziju, te da se trenutno radi na izmenama i dopunama Zakona o radiodifuziji, kao i da je neophodno doneti odgovarajuće pravilnike koji će oblast digitalne televizije dodatno regulisati. Troškovi digitalizacije, samo u delu koji se odnosi na subvencionisanja pretplatničke baze za nabavku set top box-ova, iznosiće od 20 do 50 miliona evra, dok je za nabavku opreme za emisionu tehniku samom Strategijom digitalizacije procenjeno da će biti potrebno oko 75 miliona evra. Irini Reljin je potvrdila da pojedine aktivnosti predviđene Strategijom digitalizacije kasne, ali da Ministarstvo namerava da ispuni zacrtani rok. Ona ističe da je najveći problem što novoformirano preduzeće Emisiona tehnika i veze, koje je izdvojeno iz RTS-a, još nema direktora, pa ne može da počne sa radom. "Proces realizacije Akcionog plana, koji je sastavni deo Strategije za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Srbiji, je počeo. Formirana je radna grupa za praćenje procesa digitalizacije koja je počela sa radom, a uskoro će početi izrada idejnog projekta distribucione mreže," objašnjava Reljinova.

Kroz ove monitoring izveštaje, u prethodnom periodu u više navrata smo ukazivali na kašnjenje sa aktivnostima predviđenim Strategijom digitalizacije. Pomoćnica ministarke je sada potvrdila da takva kašnjenja postoje, ali i podvukla jasnu nameru ministarstva da zacrtane rokove ipak dostigne. Problem na koji pomoćnica ukazuje kao najveći, propust da se imenuje direktor sa punim ovlašćenjima novoformiranog preduzeća Emisiona tehnika i veze, koje je izdvojeno iz RTS-a, jeste dodatno i najteže razumljiv, budući da je neshvatljiv razlog iz kojeg se sa ovim kadrovskim rešenjem kasni. U prvom kvartalu 2010. godine trebalo je već da budu definisana prava i obaveze komercijalnih emitera u procesu prelaska na digitalno emitovanje, sačinjeni predlozi projekta distribucione mreže (na osnovu idejnog projekta koji takođe još uvek nije ni predložen ni usvojen), odluke o alokaciji digitalne dividende, i tako dalje. I uz svu odlučnost ministarstva da ne odstupa od zacrtanih rokova, više je nego jasno da je dragoceno vreme izgubljeno, te da je na taj način kompletan proces digitalizacije ozbiljno doveden u pitanje.

VI PROCES PRIVATIZACIJE

1. Agencija za privatizaciju objavila je prodaju imovine preduzeća za informisanje „Ibarske novosti“ iz Kraljeva u stečaju, javnim prikupljanjem pismenih ponuda do 20. maja ove godine. „Ibarske novosti“ poseduju dozvolu za emitovanje radio programa sa lokalnim pokrivanjem. Procenjena vrednost imovine preduzeća iznosi 42,7 miliona dinara, a za učešće u postupku kupovine potrebno je uplatiti depozit od 8,56 miliona dinara. Najvažniju imovinu „Ibarskih“ čine zgrada površine 84 kvadratna metra. Javno otvaranje ponuda obaviće se 20. maja, a stečajni upravnik biće u obavezi da, ako najviša dostavljena ponuda iznosi manje od 50 odsto procenjene vrednosti, pre prihvatanja takve ponude zatraži saglasnost Odbora poverilaca. Odluku o bankrotu u martu je donela skupština poverilaca kojima „Ibarske novosti“ duguju oko 60 miliona dinara. Najviše se duguje radnicima, od kojih je većina u međuvremenu, uz socijalni program, napustila firmu, a među poveriocima su i Poreska uprava, banka „Inteza“ i drugi. „Ibarske novosti“ je za 70 miliona dinara u novembru 2007. kupila Dragica Tomić iz Veternika kod Novog Sada. Predstavnici sindikata u toj medijskoj kući ali i sama vlasnica su još u avgustu 2008. godine podneli zahtev za raskid kupoprodajnog ugovora. U sastavu „Ibarskih novosti“ poslovali su nedeljnik, radio i televizija.
2. Radio Pirot, ni drugi put nije dobio novog vlasnika na aukciji Agencije za privatizaciju održanoj 23. aprila. Aukcija je proglašena neuspešnom, jer nije bilo zainteresovanih kupaca. Početna cena bila je 2,9 miliona dinara, a na prvoj aukciji 4,3 miliona. Na prvoj aukciji takođe nije bilo zainteresovanih kupaca. Radio Pirot postoji već 32 godine i jedini je neprivatizovani medij u ovom gradu.
3. Agencija za privatizaciju otkazala je aukciju organizovanu radi prodaje kapitala Javnog preduzeća Radio Medveđa iz Medveđe. Agencija je ovakvu odluku donela shodno odredbi člana 23. stav 4. Uredbe o prodaji kapitala i imovine javnom aukcijom. Citiranom odredbom predviđeno je da Agencija može da otkáže aukciju ako oceni da je narušen princip slobodne tržišne konkurencije.

VII ZAKLJUČAK

Period na koji se ovaj izveštaj odnosi obeležen je dvema nepravnosnažnim odlukama srpskih sudova. Prva, jeste odluka Prvog osnovnog suda u Beogradu koji je 22. aprila odbacio optužnicu protiv šest lica optuženih da su tokom fudbalske utakmice Partizana i ukrajinskog Šahtjora 16. decembra prošle godine, sa tribina stadiona, novinarki B92 Brankici Stanković poručili da će proći kao ubijeni novinar Slavko Ćuruvija, pri tom šutirajući, udarajući u glavu i probadajući plastičnu lutku koja je predstavljala novinarku. Sudsko veće sudije Jelene

Milinović, našlo je da konkretna poruka ne sadrži kvalifikovanu i ozbiljnu pretnju koja bi ugrozila njenu bezbednost, a da na pretresu nijedan dokaz nije izveden. Ono što dodatno čudi je činjenica da su u dva slučaja sitnih pretnji upućenih preko Interneta istoj novinarki, srpski sudovi već izrekli dve nepravosnažne osude na zatvorske kazne. Postavlja se pitanje po čemu je pretnja izrečena na javnom skupu, fudbalskoj utakmici, koja se direktno televizijski prenosi u zemlji i inostranstvu, manje kvalifikovana i manje ozbiljna, od pretnje na Internetu. Za očekivati je da će u postupku po žalbi koju je tužilaštvo najavilo, doći do ujednačavanja sudske prakse. Uticaj koji dijametralno različite sudske odluke, po suštinski istim ili bitno sličnim stvarima, mogu imati na slobodu izražavanja, nesumnjivo je negativan i ogleda se posebno u jačanju autocenzure. Sličan efekat nesumnjivo bi mogla imati i nepravosnažna presuda Višeg suda u Čačku, kojom je glavni i odgovorni urednik Čačanskih novina Stojan Marković obavezan da naknadi nematerijalnu štetu narodnom poslaniku, političaru i bivšem ministru Velimiru Iliću, i to nematerijalnu štetu nanetu, po mišljenju suda, humoreskom.

Ni na planu sistemskih izmena i pravnog okvira, ako zanemarimo pozitivan pomak koji je učinjen Vladinim predlogom izmena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, nije bilo ozbiljnijeg pomaka. Kašnjenje sa ispunjavanjem obaveza koje se tiču digitalizacije i koje su predviđene Akcionim planom uz Strategiju digitalizacije, sve je vidljivije. Pitanje položaja neprivatizovanih ili neuspješno privatizovanih medija, i dalje se rešava od slučaja do slučaja, i primenom odredbi opštih propisa koji regulišu privatizaciju i stečaj, te po opštoj oceni bez dovoljnog uvažavanja posebnosti medijske delatnosti kao takve, te specifičnih funkcija koje bi mediji trebalo da vrše u demokratskom društvu. Pozitivan pomak koji je vidljiv u materiji slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja, a koji je nesumnjivo rezultat sastanka Poverenika sa premijerom Cvetkovićem održanog u martu, na kome je razgovarano o problemima u primeni zakona i dogovoreno da će Vlada preduzeti konkretne korake u cilju potpunijeg ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama, zapravo je samo još jedna potvrda opšteg uverenja u medijskom sektoru, da je ključni problem u unapređenju i pravnog okvira i povoljnijeg okruženja za rad medija zapravo odsustvo političke volje vlasti da se nagomilanim problemima bavi. Kada se takva politička volja stekne, vlast je sposobna da pravi značajne pomake. Da li će se i kada, politička volja za neophodne promene i u drugim oblastima od značaja za unapređenje položaja medija u Srbiji steći, ostaje da se vidi.